

Zorgen om de ouderenzorg

Vrijdag 31 mei 2024

Beste Partijvoorzitter,

Volgend weekend geven we vorm aan onze toekomst. Samen maken we keuzes op vlak van alle beleidsdomeinen die Vlaanderen rijk is. En heel wat van die thema's, met in het bijzonder de ouderenzorg, behelzen het leven van ouderen.

Aan deze vooravond van de Vlaamse verkiezingen richten wij ons daarom tot u. Wij, dat is de Ouderenzorgcoalitie. Een dertigtal middenveldorganisaties uit allerlei hoeken die zich zorgen maken. Zorgen om de toekomst van de ouderenzorg. Want als de nieuwe Vlaamse regering niet handelt, zullen de gevolgen niet te overzien zijn.

Sense of urgency

Een ongezien record van het aantal ouderen in onze samenleving nadert met rasse schreden. Dat biedt enorm veel mogelijkheden. Want deze grote groep bezit een potentieel aan kennis, ervaring en sociaal kapitaal. En toch. Daarnaast is dit ook een groep die geconfronteerd wordt met verlieservaringen, zorg- en woonnoden. Zaken die opgevangen moeten worden. Uitdagingen waar we als samenleving voor staan. Of beter: middenin zitten.

De Ouderenzorgcoalitie neemt daarom een gezamenlijk standpunt in dat u bewust moet maken van de *sense of urgency*. We laten zien wat we volgens ons als samenleving nodig hebben en we kijken naar 360°-oplossingen die dat kunnen waarmaken.

Naar een nieuw sociaal contract?

We vragen een planmatige, intersectorale en beleidsdomeinoverschrijdende aanpak voor de toekomst van de ouderenzorg. Een brede waaier aan betrokken actoren is daarbij essentieel: ouderenorganisaties, arbeidsmarktbeleidsmakers, werkgevers, werknemers, woonzorginstellingen, sociale huisvesting, thuiszorg, thuisverpleging, mantelzorg, ruimtelijke ordening en preventief gezondheidsbeleid.

Samen leggen deze partners een coherent en samenhangend akkoord vast. Met daarin klare opdrachten voor zowel de overheid, de burgers, de markt en de betrokken gezondheids- en welzijnsvoorzieningen. En daaraan worden een taakverdeling, concrete doelstellingen en middelen gekoppeld. Het akkoord moet toereikend, duurzaam en kwaliteitsvol zijn. Niet meer van hetzelfde, maar met een andere kijk en andere aanpak. Er is nood aan een nieuw sociaal contract.

Via 360°-oplossingen

Omdat de uitdagingen zich op diverse terreinen bevinden, bekijkt de Ouderenzorgcoalitie de oplossingen vanuit diverse perspectieven. En het staat buiten kijf dat de levenskwaliteit van ouderen en een kwalitatieve ouderenzorg daarbij voorop staan. Voor de Ouderenzorgcoalitie liggen de prioriteiten op:

Residentiële zorg

We willen naar een toereikende en gediversifiëerde **uitbreiding van de residentiële ouderenzorg** waar ouderen kunnen wonen met maximale autonomie, inspraak of zelfbestuur. We geven daarbij de voorkeur aan meer kleinschalige woonvormen, waar ouderen kunnen wonen en leven in verbinding met anderen – aangevuld met de zorg die nodig is. Ook formules van intergenerationeel wonen moeten daarbij mogelijk zijn. We pleiten bij deze woonvormen voor ruimte voor intimiteit, schoonheid, vrijheid en openheid.

De residentiële ouderenzorg, en dan specifiek de woonzorgcentra, worden stilaan onbetaalbaar. Voor gemiddelde pensioenen zijn de grenzen van het aanvaardbare bereikt inzake dagprijzen van woonzorgcentra. De programmatiesterp van nieuwe residentiële ouderenzorg tot 2025 zorgt bovendien dat er nog jaren liggen tussen vandaag en realisatie van bijkomende wooneenheden.

We pleiten voor totale **transparantie van de facturen** in de zorg waarbij de kosten voor zorg en zorgpersoneel integraal ten laste zijn van de overheid en uit de dagprijs worden geweerd. En waarbij met transparante jaarrekeningen, een uniform rekeningstelsel en versterkte revisorale controle met marktconforme benchmarks verhinderd wordt dat middelen uit de zorg wegvloeien naar commerciële bestemmingen of aandeelhouders.

Personeel en middelen

We willen oplossingen voor het vinden van **bijkomend zorgpersoneel** op een krimpende arbeidsmarkt: om het stijgend aantal ouderen met zorgnoden kwaliteitsvol op te vangen, om de personeelsbezetting van ouderenzorg in woonzorgcentra en de thuiszorg te versterken en om kleinschalige woonzorginitiatieven van voldoende professionele krachten te voorzien.

We willen dat **duurzaam** regelen zodat de aantrekkelijkheid van het zorgberoep verbetert. Daarvoor zijn een sterker statuut met betere arbeidsvoorwaarden nodig. Cruciale elementen daarin zijn het verlagen van de werkdruk, het versterken van de koopkracht, het verhogen van de (zij-)instroom en het opkrikken van de personeelsnormen. Daarbij kunnen het verschil maken: opleidingstrajecten zoals #kiesvoordezorg, een hervorming van de taakverdeling tussen zorgberoepen en een meer divers personeelsbestand.

We willen **meer middelen en meer gerichte inzet van bestaande middelen** voor de ouderenzorg van de toekomst in diverse vormen.

We willen solidair zorgen voor **extra middelen voor de ouderen(woon)zorg** door formules die rekening houden met inkomen en vermogen.

Preventie

We willen een doorgedreven **preventief gezondheidsbeleid**, met aandacht voor vroegtijdige zorgplanning. Zodat ouderen zo lang mogelijk in optimale gezondheid actief kunnen deelnemen aan onze samenleving. Dat beleid moet inzetten op preventieve activiteiten die gezondheidsproblemen voorkomen, vroegtijdige opsporing van potentiële gezondheidsrisico's en verergering en complicaties voorkomen bij mensen met gezondheidsproblemen. Ook maakt het voorkomen van bijkomende druk op de ouderenzorg hier deel van uit.

Mantelzorg

We willen een systematische ondersteuning en erkenning van de **mantelzorgers**: registratie, vorming en begeleiding, betrokkenheid in het zorgbeleid, tegengaan van burn-out en overbelasting en respijtzorg. Tezelfdertijd zien we zorg als een recht, geen voorrecht van wie het geluk heeft om te kunnen rekenen op mantelzorgers of de financiële middelen om zelf zorg in te kopen.

Wonen en woonomgeving

We willen een **woonbeleid** dat van aangepaste sociale woningen voor ouderen een prioriteit maakt. Dat wil zeggen dat de bouw- en renovatienormen gericht zijn op levensloopbestendig wonen, inclusief de ondersteuning en ontzorging die daarbij horen. Bovendien willen we een woonbeleid dat ouderen sensibiliseert en ondersteunt om tijdig na te denken over toekomstige situaties met zorgnoden. Om bij een veranderende gezinssituatie tijdig te *switchen* naar een aangepaste woning in een omgeving met veel voorzieningen.

Of om de eigen woning aan te passen. Want de meeste ouderen geven aan dat zij zo lang mogelijk zelfstandig willen blijven wonen. Toch zijn enorm veel woningen van ouderen niet aangepast. Naast de toegankelijkheid, zoals trappen en onaangepast sanitair, is er veelal de hoge kost voor onderhoud en energie. Vaak zijn woningen te groot en liggen ze te ver van winkels en andere voorzieningen. De ondersteuning van zelfstandig wonen vraagt een performante werking van bijvoorbeeld lokale dienstencentra, thuiszorg en thuisverpleging, eerstelijnszorg, welzijnsactoren, geestelijke gezondheidszorg, mobiliteitsactoren en lokale overheden.

We willen een beleid dat inzet op **leeftijdsvriendelijke woonomgevingen**, een inclusieve en toegankelijke omgeving die actief ouder worden promoot. Met ontmoetingsplekken, winkels en andere voorzieningen op loopafstand, bewandelbare voetpaden, bruikbaar met rollator of rolstoel, voldoende groene rustplekken, openbare toiletten, een versterking van de eerstelijns, lokale dienstencentra en een sterk verenigingsleven. zodat meer formules waarbij ouderen thuis kunnen blijven wonen, mogelijk zijn. Of in een aangepaste zorgwoning, of in combinaties van thuiszorg met centra voor dagverzorging.

Communicerende vaten

Thuiszorg en thuisverpleging, ziekenhuisbeleid, mantelzorg, kleinschalige en grootschalige woonzorgcentra, sociale huisvesting, zorgwoningen en zorgdorpen, assistentiewoningen, centra voor dagopvang/dagverzorgingscentra, tijdige woon-zorg planning, preventie, aantrekken van zorgpersoneel, ...

De beleidsmaatregelen die we naar voren schuiven, bevinden zich op diverse terreinen. En we hoeven u niet te vertellen dat al deze terreinen functioneren als communicerende vaten. Meer of minder inspanningen op het ene terrein in de zorg en ondersteuning van ouderen, leidt tot meer of minder druk elders. Er moet dus zeer doordacht, en over grenzen heen, nagedacht worden waar we vaten vullen en waar we niet verder in investeren.

Hoogachtend,

De Ouderenzorgcoalitie, die uiteraard bereid is om hierover met u in gesprek te gaan.

ABVV-Senioren
ACLVB
ACOD Lokale en Regionale besturen
ACV
ACV Openbare Diensten
ACV-Puls
BBTK
Beweging.net
CD&V senioren
CM Gezondheidsfonds
Cultuurvuur vzw
Gezinsbond/GOSA
Grijze Geuzen
GroenPlus
Initia
Liberale Mutualiteit
Neos vzw
OKRA
S-Plus
Seniorenbeweging Landelijke Gilden
Vief vzw
VI@s-vzw
Vlaams Mantelzorgplatform vzw (Cophoncho, Liever Thuis LM, Mantelzorgnetwerk, OKRA-Zorgrecht,
Samana en Steunpunt Mantelzorg)
Vlaamse Ouderenraad
VSOA-LRB Regio Vlaanderen

Contactpersoon: Marijke Dheedene, directeur van de Vlaamse Ouderenraad –
marijke.dheedene@vlaamse-ouderenraad.be